

Tilburg University

Review of the book *Waarneming en interpretatie*

Corbey, R.H.A.

Published in:
Antropologische Verkenningen

Publication date:
1991

[Link to publication in Tilburg University Research Portal](#)

Citation for published version (APA):
Corbey, R. H. A. (1991). Review of the book *Waarneming en interpretatie: Vergaring en gebruik van etnografische informatie in Nederlands Nieuw-Guinea, 1950-1962*, S.R. Jaarsma, 1990, 9051870205. *Antropologische Verkenningen*, 10(3), 75-76.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Jaarsma, S.R., *Waarneming en interpretatie. Vergaring en gebruik van etnografische informatie in Nederlands Nieuw-Guinea, 1950-1962*, Utrecht: Interdisciplinair Sociaal-Wetenschappelijk Onderzoeksinstituut (ISOR), 1990, XX, 247 pp. f 29,50

R. Corbey

Er bestaat een rijk geschakeerde discussie over de kwestie hoe wezenlijk de culturele antropologie samenhangt met westers kolonialisme. Jaarsma's studie, waarop hij in 1990 te Nijmegen promoveerde, levert hieraan een interessante bijdrage. Zij betreft aard, context

en achtergronden van etnografisch onderzoek in Nederlands Nieuw-Guinea in de periode 1950-1960, en met name de vraag in hoeverre men hierbij kan spreken van 'koloniale etnografie'.

De auteur presenteert eerst het theoretische kader van zijn kennissociologisch getinte benadering. Hij zoekt onder meer aansluiting bij ideeën van Ludwig Fleck, en legt veel nadruk op kennisvorming als historisch en sociaal proces, zonder evenwel een radicaal relativistische positie in te nemen. Vervolgens schetst hij de politieke ontwikkelingen en bestuurlijke infrastructuur welke bepalend waren voor koloniaal Nieuw-Guinea, en allerlei beperkingen voor etnografisch onderzoek impliceerden. Er waren drie vormen van onderzoek, hoewel de grenzen niet altijd scherp te trekken zijn; onderzoek in de context van missie en zending, onderzoek ten behoeve van bestuur en beleid, en 'zuiver' academisch onderzoek. Ze worden gedetailleerd beschreven in de hoofdstukken 5, 6 en 7. In het voorlaatste hoofdstuk worden etnografische activiteiten gezien vanuit een andere, regionale invalshoek. Drie onderzoekskolatieën komen hier aan de orde, daaronder het Asmatgebied. In het laatste hoofdstuk wordt de balans opgemaakt.

Jaarsma's monografie plaatst een groot aantal meer of minder bekende gegevens, publikaties en personen - zoals J. Boelaars en G. Zegwaard, J. van Baal en J. Pouwer - op verhelderende wijze in hun context, historisch, wetenschapshistorisch en vooral kennissociologisch. Zij maakt nieuw, uniek materiaal toegankelijk, niet in de laatste plaats uit interviews met een aantal van de betreffende

onderzoekers. De opbouw is logisch en helder, met uitzondering misschien van de plaats van hoofdstuk 4 in het geheel.

Het gehanteerde conceptueel apparaat maakt de studie echter enigermate topzwaar, en leidt voortdurend tot te omstandige formuleringen. Men vraagt zich af of een meer vertellende stijl en een meer chronologische opbouw van het geheel niet beter had gepast bij de rijk geschakeerde materie, en de tekst voor de lezer niet toegankelijker zou hebben gemaakt dan hij nu is. Keer op keer ziet Jaarsma, die opereert met strakke apriorische indelingen en gezichtspunten, zich genoopt uitzonderingen en vervloeiende grenzen te constateren. Verder dient opgemerkt te worden dat het taalgebruik niet altijd even correct is, en dat de auteur zich nagenoeg niets gelegen laat liggen aan zinvolle, internationaal gerespecteerde conventies met betrekking tot de vormgeving van wetenschappelijk teksten.

Niettemin vormt deze studie, al met al, een belangrijke en degelijke bijdrage aan discussies over de vervlechting van kolonialisme en culturele antropologie, en aan de geschiedschrijving van een ontmoeting tussen culturen in koloniaal Nieuw-Guinea. Wat betreft de rol van de missie daarbij biedt Jaarsma interessante aanvullingen op Cornelissens boeiende, maar uiterst eigenzinnige dissertatie *Pater en Papoea*, over de Katholieke missie-activiteiten in het zuiden van Nieuw-Guinea - in dit tijdschrift terecht zeer kritisch besproken.

*) J. Cornelissen, *Pater en Papoea*, Kampen 1988; vgl. *Antropologische Verkenningen* 8 (1989): 57-58.